

POMYSŁ DOBREJ PRAKTYKI

FORMATKA LEKCJI OTWARTEJ

autor/ szkoła / miejscowość	Marta Bruczyńska, Szkoła Podstawowa nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi im. Marii Dąbrowskiej w Zespole Szkół Integracyjnych nr 1 im. R. Oszka, Katowice
tytuł dobrej praktyki	Genealogia dla początkujących.
lead	Temat lekcji związany genealogią, stopniami pokrewieństwa, korzystaniem z informacji.
przedmiot/ poziom nauczania (ew. klasa)	j. polski, klasa 4
cele	Uczeń: potrafi znaleźć w Internecie (na konkretnej stronie internetowej) potrzebne informacje; wie, co to jest genealogia; potrafi uzupełnić tekst z lukami na podstawie definicji genealogii; potrafi rozwiązać krzyżówkę na podstawie tabeli ze stopniami pokrewieństwa (<i>uczeń integrowany ma zmniejszoną ilość haseł</i>); zna podstawowe relacje rodzinne (stopnie pokrewieństwa); czyta ze zrozumieniem tekst i odpowiada na pytania do niego (<i>uczeń integrowany czyta tekst z pomocą nauczyciela</i>); czyta wiersz i wypisuje z niego dwa rzeczowniki, dwa czasowniki, dwa przymiotniki, dwie pary wyrazów rymujących się oraz wszystkich członków rodziny, o których mowa jest w tekście (<i>uczeń integrowany czyta tekst z pomocą nauczyciela</i>); na podstawie przeczytanego tekstu potrafi rozpoznać, czy podane zdanie jest prawdziwe (P) czy fałszywe (F) (<i>uczeń integrowany czyta tekst z pomocą nauczyciela i szuka odpowiedzi we wskazanej części</i>); odszukuje na podanej stronie internetowej odpowiedzi na pytania.
pomoce dydaktyczne	Tablica multimedialna, komputer dostępem do Internetu: www.sjp.pl , www.wikipedia.pl , http://www.kacprzak.info.pl/pokr.html

krótki opis pomysłu

Zadania przygotowane przeze mnie miały charakter multimedialny, dlatego przez całą lekcję uczniowie korzystali z komputerów. Na początku wyszukiwali informacji w Internecie, potem rozwiązywali zadania. Teksty, z których mieli korzystać, wyświetlane były na tablicy multimedialnej. Każde zadanie (utworzone przy pomocy dostępnych narzędzi: kreator egzaminów, hot potatoes, zarządzanie klasą) na początku było wyjaśnione tak, aby żaden uczeń nie miał wątpliwości, co należy zrobić. Po wykonaniu ćwiczenia, każdemu uczniowi wyświetlał się wynik (w postaci procentów lub punktów).

efekty pracy

Zastosowanie TiK podnosi atrakcyjność zajęć i umożliwia uczniom weryfikację swojej wiedzy. Ćwiczenia wykonywane interaktywnie umożliwiają uczniom sprawdzenie ich wiedzy informatycznej, poruszania się po Internecie, poprawnego i sprawnego pisania, uczą unikania „literówek”.

uwagi

Przygotowanie takiej lekcji sprawdza się w wypadku niewielkiego zespołu klasowego. Warto nauczyć się obsługi kreatora egzaminów, hot potatoes i wprowadzać elementy ćwiczeń on-line na lekcjach każdego przedmiotu. W związku z tym, że technologia może zawieść, należy mieć przygotowane papierowe wersje ćwiczeń. Uczniowie posługujący się mniej biegle komputerem i piszący wolniej na klawiaturze mogą mieć problem z wykonaniem ćwiczeń, dlatego warto zmniejszyć dla nich na przykład ilość haseł w krzyżówce, by po wykonaniu zadania również mieli poczucie osiągniętego sukcesu.

załączniki:

Strony internetowe:

www.sjp.pl, www.wikipedia.pl (hasło: genealogia),

<http://www.kacprzak.info.pl/pokr.html>,

ćwiczenia on-line oraz ich papierowe odpowiedniki, tekst o Krysi i jej rodzinie zaczerpnęłam z książki M. Szalc – Mays i E. Rybnickiej „Słowa i słówka. Podręcznik do nauki języka polskiego; słownictwo i gramatyka dla początkujących” (podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego).

zadania, krzyżówki, teksty.

Dostępny: www.zsi1katowice.pl zakładka Cyfrowa Szkoła

Korzystając z internetowego słownika j.polskiego (www.sjp.pwn.pl) podaj znaczenie słowa genealogia.

Genealogia (z Greki γενεά, genos – "ród" oraz λόγος, logos – "słowo", "wiedza") — jedna z nauk pomocniczych historii, zajmująca się badaniem więzi rodzinnych między ludźmi.

Badania genealogiczne prowadzi się na podstawie swoistych źródeł, w tym zwłaszcza metryk. Po ustaleniu niezbędnych faktów genealogicznych sporządza się tablice genealogiczne ukazujące relacje między członkami rodziny (np. drzewo genealogiczne).

Prowadzeniem badań genealogicznych zajmuje się genealog. Może to być genealog zawodowy, traktujący genealogię jako profesję, lub genealog-amator, zajmujący się genealogią rodzinną jako hobby. (www.wikipedia.pl)

Uzupełnij na podstawie powyższego tekstu. Dobierz wyrazy z ramki:

Genealogia – jedna z nauk pomocniczych, która zajmuje się badaniem więzi rodzinnych między

Po ustaleniu niezbędnych faktów..... sporządzane są tablice genealogiczne, które ukazują relacje między członkami rodziny. Przykładem takich tablic może być

Osobą prowadzącą badania jest

www.wikipedia.pl

Genealog, historii, drzewo genealogiczne, ludźmi, genealogicznych

Korzystając ze strony <http://www.kacprzak.info.pl/pokr.html> wypisz:

- co po staropolsku oznaczało słowo „sneszka”?

- kim była jątrew?

Korzystając z tabeli, uzupełnij krzyżówkę.

Rodzice rodziców	dziadkowie
Mąż siostry	szwagier
Siostra żony	szwagierka
Żona brata	bratowa
Mąż córki	zięć
Siostra mamy lub taty	ciocia
Brat mamy lub taty	wujek
Żona syna	synowa
Dzieci wujka lub cioci	kuzyni/kuzynki/kuzynostwo
Ojciec żony	teść
Matka żony	teściowa
Ojciec męża	świekr (potocznie mówi się teść)
Matka męża	świekra (potocznie mówi się teściowa)

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									

1. Mąż siostry.
2. Ojciec męża.
3. Córka wujka.
4. Rodzice rodziców.
5. Żona brata.
6. Siostra mamy lub taty.
7. Siostra żony.
8. Matka żony.

Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

Krysia ma osiem lat. Często spotyka się ze swoją kuzynką Irenką, która ma sześć lat. Krysia jest podobna do swego ojca. Jej tata Filip ma też czarne włosy. Ma również brodę i wąsy. Ma dokładnie trzydzieści pięć lat. Jego żona Dorota ma jasne włosy i jest bardzo sympatyczna. Ma tyle lat, co mąż. Krysia bardzo lubi wujka Emila i ciocię Cecylię. Ciocia Cecylia ma dwadzieścia dwa lata i dużo wolnego czasu. Nie ma jeszcze rodziny. Wujek Emil ma już prawie czterdzieści lat, ale jest bardzo zabawny. Zawsze chciał mieć syna i może dlatego lubi swojego siostrzeńca – dziesięcioletniego Henia. Krysia uwielbia swoich dziadków. Babcia Basia ma pięćdziesiąt osiem lat, a dziadek Adam chyba sto. Tak myśli Krysia, ale nie jest tego pewna. Babcia Basia bardzo kocha swoją córkę Dorotę. Dziadek też, ale czasem mówi, że woli swoją synową Grażynę. Twierdzi, że chociaż Grażyna ma dopiero dwadzieścia cztery lata, jest bardzo mądrą kobietą.

1. Ile lat ma Irenka?
 - a) Irenka ma cztery lat.
 - b) Irenka ma sześć lata.
 - c) Irenka ma pięć lat.
 - d) Irenka ma osiem lat.
2. Ile lat ma żona Filipa?
 - a) Żona Filipa ma trzydzieści pięć lat.
 - b) Żona Filipa ma dwadzieścia lat.
 - c) Żona Filipa ma trzydzieści lat.
 - d) Żona Filipa ma trzydzieści cztery lata.
3. Kogo lubi Krysia?
 - a) Krysia lubi Basię i Dorotkę.
 - b) Krysia lubi wujka Emila i ciocię Cecylię.
 - c) Krysia lubi Dorotkę i Henia.
 - d) Krysia lubi Grażynkę i Krysię.
4. Jak ma na imię babcia Krysi?
 - a) Babcia Krysi ma na imię Grażyna.
 - b) Babcia Krysi ma na imię Dorota.
 - c) Babcia Krysi ma na imię Basia.
 - d) Babcia Krysi ma na imię Krysia.
5. Ile lat, według Krysi ma dziadek Adam?
 - a) Według Krysi dziadek Adam ma pięćdziesiąt osiem lat.
 - b) Według Krysi dziadek Adam ma siedemdziesiąt lat.
 - c) Według Krysi dziadek Adam ma sto lat.
 - d) Według Krysi dziadek Adam ma trzydzieści lat.
6. Kim jest Grażyna?
 - a) Grażyna jest żoną Adama.
 - b) Grażyna jest żoną Michała.
 - c) Grażyna jest siostrą Krysi.
 - d) Grażyna jest synową dziadka Adama.

Przeczytaj wiersz i wykonaj polecenia.

J. Gałkowski „Album rodzinny”

Czegóż nie znajdziesz w rodzinnym albumie,
jeżeli tylko poszukać umiesz?
Dawne stroje, stare mundury,
altanki, stoliki, fotele ze skóry
i domy, jakich już teraz nie ma —
bo wszystko ciągle się zmienia...
Ten, na wyblakłym zdjęciu, pan z rowerem,
to dziadek, gdy był jeszcze kawalerem,
dalej — na kilku kolejnych kartach —
wujek Jurek, zimą na nartach.

Odnajdziesz też w albumie rodzinnym

ojca i matki lata dziecinne...
 Ten chłopak o oczach wesołych
 to twój tata, gdy idzie do szkoły,
 a ta dziewczynka z białą kokardą,
 to twoja mama — naprawdę!

A ta, tuż obok, buzia uśmiechnięta,
 to ciocia Asia, straszna wiercipięta,
 co przez dzień cały, bez ustanku,
 chciałyby biegać ze skakanką
 i jeszcze dziś, na twoich imieninach,
 tamte lata sobie przypomina...

Z tekstu wypisz:

- dwa rzeczowniki
- dwa czasowniki,
- dwa przymiotniki,
- dwa pary wyrazów rymujących się,
- wszystkich członków rodziny, którzy wymienieni są w wierszu,

<u>Dwa rzeczowniki</u>	<u>Dwa czasowniki</u>	<u>Dwa przymiotniki</u>	<u>Dwie pary wyrazów rymujących się</u>	<u>Wszyscy członkowie rodziny</u>

Odczytaj tekst i zaznacz, czy podane stwierdzenie to prawda (P), czy fałsz (F). 10

Czy wiesz, że...

- W języku polskim istnieje wiele wyrazów określających pokrewieństwo, co wyróżnia nas spośród innych, np.: wujek – brat mamy, wujenka – żona wujka, siostrzeniec, siostrzenica – dzieci siostry, synowa – żona syna, zięć – mąż córki.
- W dawnych czasach używano wielu wyrazów oznaczających pokrewieństwo, które obecnie nie są już stosowane. Przede wszystkim mocno podkreślano, czy przodkowie i krewni są krewnymi ojca, mówiono: *po mieczu* (czyli w linii męskiej), czy też krewnymi matki: *po kądzieli* (czyli w linii żeńskiej). Tak więc ojciec i matka mamy, to dziadek i babcia po kądzieli, a ojciec i matka ojca – dziadek i babcia po mieczu.
- Każdy rodzaj pokrewieństwa miał osobną nazwę, np. na matkę męża mówiono *świekra*, na siostrę męża *zełwa*, a na brata – *dziemiarsz*. Co ciekawe – *rodzic* był niegdyś wyłącznie określeniem ojca i rzeczownik ten nie występował w liczbie mnogiej (rodzice) w znaczeniu: mama i tata. *Rodzicami* byli wyłącznie ojcowie! Częściej niż matka mówiono *macierz*, ale była też *ta rodzica*.
- *Krewni* to ci, w których żyłach płynie ta sama krew (dziadkowie, rodzice, rodzeństwo itp.), a *powinowaci* to ci, którzy weszli do rodziny przez małżeństwo (teściowie, rodzeństwo męża itp.). Dawniej nie używano pojęcia *kuzyn*, którym obecnie określa się różne rodzaje dalszych więzi rodzinnych.

Zaznacz, czy to prawda (P) , czy fałsz (F):

1. Siostrzeniec i siostrzenica – dzieci siostry. P / F
2. Dawniej używano wielu wyrazów oznaczających pokrewieństwo. P / F
3. Po mieczu – krewni ojca. P / F
4. Po kądzieli – krewni w linii żeńskiej, ze strony matki. P / F
5. Dawniej rodzicami byli nazywani mama i tata. P / F
6. Brat męża – dziewiarz. P / F
7. Powinowaci, to ci, w których płynie ta sama krew. P / F
8. Słowo kuzyn było bardzo popularne w poprzednich wiekach. P / F

1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										

1. Mąż siostry.
2. Córka wujka.
3. Rodzice rodziców.
4. Żona brata.
5. Siostra mamy lub taty.
6. Matka żony.